

ĐỀ THAM KHẢO THI VÀO 10 – ĐỀ SỐ 3

MÔN: NGỮ VĂN – TP. HỒ CHÍ MINH NĂM 2025

Thời gian làm bài: 120 phút

BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

Chủ đề: BIẾN THẤT BẠI TRỞ THÀNH ĐỘNG LỰC

I. Đọc hiểu văn bản văn học và viết đoạn văn nghị luận văn học (5.0 điểm)

*Tay ba lần gãy,**Mới biết thuốc tiên.**Đánh trăm trận quen,**Mới hay tướng giỏi.**Nếu không thất bại,**Sao có thành công.**Xưa nay anh hùng,**Từng thua mới được.**Cờ vì lỡ bước,**Bàn trước chịu thua.**Tính kỹ toan sâu,**Bàn sau chắc được.**Chông gai ngan gác,**Sóng gió toi bời.**Vượt núi qua vời,**Vẫn nhiều gian trở**Vấp cây chạm đá,**Là thợ đem đường.**Lỗi hướng làm phương,**Là thầy chỉ lối.**Càng nhiều thất bại,**Càng chắc thành công.**Xin chớ ngã lòng,**Xin càng bền chí.**Ngã rồi liền dậy,**Muôn dặm không xa.**Chèo mãi phải qua,**Bờ kia hấn tới.**Trời đâu ta hỏi,**Xem thử gan già.**(Thất bại là mẹ thành công - Phan Bội Châu)*

Câu 1 (3.0 điểm)

a. Xác định thể thơ của bài thơ trên.

b. Nội dung chính của bài thơ là gì?

c. Chỉ ra và phân tích tác dụng của biện pháp tu từ trong hai câu thơ sau:

*"Ngã rồi liền dậy,**Muôn dặm không xa."*

d. Thông điệp mà bài thơ muốn gửi gắm đến người đọc là gì?

Câu 2 (2.0 điểm): Viết một đoạn văn khoảng 200 chữ trình bày cảm nhận của anh/chị về bài thơ Thất bại là mẹ thành công của Phan Bội Châu.

II. Đọc hiểu văn bản nghị luận và viết bài văn nghị luận xã hội (5.0 điểm)

Bạn không nên để thất bại ngăn mình tiến về phía trước. Hãy suy nghĩ tích cực về thất bại và rút ra kinh nghiệm. Thực tế những người thành công luôn dùng thất bại như là một công cụ để học hỏi và hoàn thiện bản thân. Họ có thể nghi ngờ phương pháp làm việc đã dẫn họ đến thất bại nhưng không bao giờ nghi ngờ khả năng của chính mình.

Tôi xin chia sẻ với các bạn câu chuyện về những người đã tìm cách rút kinh nghiệm từ thất bại của mình để đạt được những thành quả to lớn trong cuộc đời.

Thomas Edison đã thất bại gần 10.000 lần trước khi phát minh thành công bóng đèn điện. J.K. Rowling, tác giả của “Harry Potter”, đã bị hơn 10 nhà xuất bản từ chối bản thảo tập 1 của bộ sách. Giờ đây, bộ tiểu thuyết này của bà trở nên vô cùng nổi tiếng và đã được chuyển thể thành loạt phim rất ăn khách. Ngôi sao điện ảnh Thành Long đã không thành công trong lần đóng phim đầu tiên ở Hollywood. Thực tế bộ phim Hollywood đầu tay của anh, thất vọng lắm chứ, nhưng điều đó cũng đâu ngăn được anh vung lên với những phim cực kỳ ăn khách sau đó như “Giờ cao điểm” hay “Hiệp sĩ Thượng Hải”.

Thất bại không phải là cái cớ để ta chần chừ. Ngược lại nó phải là động lực tiếp thêm sức mạnh để ta vươn tới thành công.

(Trích Tại sao lại chần chừ, Tác giả Teo Aik Cher, Người dịch: Cao Xuân Việt Khương, An Bình, NXB Tổng hợp thành phố Hồ Chí Minh, 2016, tr 39,40)

Câu 1 (1.0 điểm): Việc tác giả trích dẫn các câu chuyện của Thomas Edison, J.K.Rowling, ngôi sao điện ảnh Thành Long có tác dụng gì?

Câu 2 (4.0 điểm): Có ý kiến cho rằng: “thất bại là động lực tiếp thêm sức mạnh để ta vươn tới thành công”. Hãy viết bài văn nghị luận bày tỏ quan điểm của em về ý kiến trên.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT**THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****Phần I.****Câu 1.****a.**

Xác định thể thơ của bài thơ trên.

Phương pháp:

Dựa vào số chữ trong mỗi câu thơ để xác định thể thơ.

Lời giải chi tiết:

Bài thơ được viết theo thể tứ ngôn (thơ bốn chữ).

b.

Nội dung chính của bài thơ là gì?

Phương pháp:

Đọc kỹ nội dung bài thơ, xác định tư tưởng chủ đạo và thông điệp mà tác giả muốn truyền tải.

Lời giải chi tiết:

Bài thơ khẳng định vai trò của thất bại trong hành trình đi đến thành công, nhấn mạnh ý chí kiên trì, không nản lòng trước khó khăn.

c.

Chỉ ra và phân tích tác dụng của biện pháp tu từ trong hai câu thơ sau:

“Ngã rồi liền dậy,
Muôn dặm không xa”

Phương pháp:

Xác định biện pháp tu từ (ẩn dụ, so sánh, điệp từ...) và phân tích tác dụng của nó trong việc nhấn mạnh ý nghĩa bài thơ.

Lời giải chi tiết:

- Biện pháp tu từ: Ẩn dụ.

- Phân tích: “Ngã” là hình ảnh ẩn dụ cho thất bại, “dậy” tượng trưng cho sự vươn lên, còn “muôn dặm” thể hiện hành trình dài phía trước. Hai câu thơ khích lệ con người không nản chí, dù khó khăn vẫn phải kiên trì để đạt được thành công

d.

Thông điệp mà bài thơ muốn gửi gắm đến người đọc là gì?

Phương pháp:

Xác định ý nghĩa tổng thể của bài thơ và suy luận ra thông điệp mà tác giả muốn truyền tải.

Lời giải chi tiết:

Bài thơ gửi gắm thông điệp về sự kiên trì, ý chí không khuất phục trước thất bại. Chỉ khi con người biết rút kinh nghiệm, không bỏ cuộc thì mới có thể đạt được thành công.

Câu 2.

Viết một đoạn văn khoảng 200 chữ trình bày cảm nhận của anh/chị về bài thơ Thất bại là mẹ thành công của Phan Bội Châu.

Phương pháp:

- Phân tích nội dung và nghệ thuật bài thơ.
- Liên hệ thực tế để làm rõ ý nghĩa.
- Viết đoạn văn mạch lạc, đúng bố cục.

Lời giải chi tiết:

Dàn ý

I. Mở bài

- Giới thiệu tác giả Phan Bội Châu – một nhà yêu nước, nhà thơ lớn của dân tộc.
- Bài thơ nhấn mạnh nội dung đề cao ý chí kiên trì, không sợ thất bại để đạt được thành công.
- Nêu cảm nhận chung: Bài thơ mang giá trị giáo dục sâu sắc, cổ vũ tinh thần vươn lên trong cuộc sống.

II. Thân bài

1. Nội dung bài thơ

- Khẳng định quy luật: Thất bại là nền tảng của thành công.

- “Tay ba lần gãy, Mới biết thuốc tiên.” → Thất bại giúp con người rút ra bài học, tìm ra phương hướng đúng đắn.

- “Nếu không thất bại, Sao có thành công.” → Không ai đạt được thành công ngay từ đầu, thất bại giúp con người trưởng thành.

- Khuyên con người kiên trì, không nản chí:

+ “Ngã rồi liền dậy, Muôn dặm không xa.” → Ngã xuống nhưng vẫn đứng lên, kiên trì sẽ đến đích.

+ “Chèo mãi phải qua, Bờ kia hấn tới.” → Thành công không xa nếu không bỏ cuộc.

- Nhấn mạnh tư tưởng học hỏi từ thất bại: “Lỗi hướng làm phương, Là thầy chỉ lối.” → Sai lầm là bài học quý giá, giúp con người rút kinh nghiệm để thành công.

2. Nghệ thuật bài thơ

- Thể thơ tứ ngôn ngắn gọn, súc tích, dễ nhớ, dễ hiểu.

- Sử dụng ẩn dụ, điệp từ (“ngã – dậy”, “thất bại – thành công”) để nhấn mạnh tinh thần vượt khó.

- Giọng thơ mạnh mẽ, khích lệ, có tính động viên cao.

3. Ý nghĩa và bài học rút ra

- Bài học về ý chí kiên trì: Thất bại không phải là kết thúc mà là bước đệm để thành công.

- Ứng dụng trong cuộc sống:

+ Trong học tập: Kiên trì ôn luyện, không nản chí trước những lần điểm kém.

+ Trong công việc: Dám thử thách bản thân, học hỏi từ thất bại để phát triển.

+ Trong cuộc sống: Không bỏ cuộc khi gặp khó khăn, luôn có niềm tin vào bản thân.

- Dẫn chứng thực tế:

+ Thomas Edison thất bại hàng nghìn lần trước khi phát minh ra bóng đèn.

+ Walt Disney từng bị từ chối nhiều lần trước khi thành lập đế chế hoạt hình Disney.

III. Kết bài

Khẳng định giá trị của bài thơ

Bài tham khảo:

Bài thơ “Thất bại là mẹ thành công” của Phan Bội Châu thể hiện một tư tưởng tích cực về sự kiên trì, không nản chí trước thất bại. Tác giả sử dụng những hình ảnh giản dị nhưng sâu sắc như "tay ba lần gãy mới biết thuốc tiên" hay "ngã rồi liền dậy, muôn dặm không xa" để khẳng định rằng thất bại là điều tất yếu trên con đường thành công. Qua đó, bài thơ gửi gắm thông điệp rằng mỗi người cần học hỏi từ sai lầm, biến thất bại thành động lực để vươn lên. Đặc biệt, bài thơ không chỉ dừng lại ở lý thuyết mà còn là bài học thực tiễn, phù hợp với mọi thời đại. Trong cuộc sống, nhiều danh nhân như Thomas Edison, Walt Disney đã từng thất bại nhiều lần nhưng không bỏ cuộc, nhờ đó mới đạt được những thành tựu vĩ đại. Nghệ thuật của bài thơ cũng rất đặc sắc với thể thơ tứ ngôn súc tích, kết hợp điệp ngữ, ẩn dụ, tạo nên giọng điệu mạnh mẽ, cổ vũ tinh thần người đọc. Tóm lại, bài thơ không chỉ là một lời khuyên mà còn là kim chỉ nam giúp con người có niềm tin vào bản thân, kiên trì theo đuổi mục tiêu để đạt được thành công.

Phần II.**Câu 1.**

Việc tác giả trích dẫn các câu chuyện của Thomas Edison, J.K.Rowling, ngôi sao điện ảnh Thành Long có tác dụng gì?

Phương pháp:

Phân tích, lí giải, tổng hợp

Lời giải chi tiết:

Tác dụng:

- Tăng sức thuyết phục đối với người đọc
- Khẳng định không ai thành công mà không phải trải qua thất bại. Từ chính trong thất bại họ đã vươn đến thành công.

Câu 2.

Có ý kiến cho rằng: “thất bại là động lực tiếp thêm sức mạnh để ta vươn tới thành công”. Hãy viết bài văn nghị luận bày tỏ quan điểm của em về ý kiến trên.

Phương pháp:

Vận dụng vốn hiểu biết về vấn đề để lập luận

Vận dụng kĩ năng tư duy, phản biện

Lời giải chi tiết:

1. Mở bài

Trong cuộc sống, ai cũng mong muốn đạt được thành công, nhưng con đường dẫn đến thành công chưa bao giờ bằng phẳng. Đã có ý kiến cho rằng: “Thất bại là động lực tiếp thêm sức mạnh để ta vươn tới thành công”. Đây là một quan điểm sâu sắc, đề cao ý nghĩa của thất bại như một bước đệm quan trọng giúp con người phát triển và chinh phục những đỉnh cao mới.

2. Thân bài

a. Giải thích vấn đề

Thất bại là khi con người không đạt được kết quả như mong đợi, phải đối diện với khó khăn và thử thách. Tuy nhiên, thay vì coi thất bại là điểm dừng, ta có thể xem đó là một bài học quý giá, giúp ta rút ra kinh nghiệm, thay đổi tư duy và không ngừng tiến bộ. Khi mỗi lần vấp ngã trở thành một động lực, con người có thêm sức mạnh để vượt qua chính mình và đạt được thành công.

b. Biểu hiện và ý nghĩa của vấn đề

- Trong thực tế, những người thành công thường là những người đã từng trải qua nhiều thất bại nhưng không bỏ cuộc. Chính những lần vấp ngã giúp họ hiểu rõ hơn về con đường mình đi, từ đó điều chỉnh chiến lược và phát triển bản thân.
- Thất bại rèn luyện ý chí kiên trì, giúp con người trở nên mạnh mẽ hơn trước những thử thách lớn hơn.
- Khi biết tận dụng thất bại, con người có thể nhìn nhận vấn đề theo nhiều góc độ, sáng tạo ra những cách giải quyết mới, từ đó vươn lên mạnh mẽ hơn.

c. Dẫn chứng về vấn đề

- Thomas Edison từng thất bại hàng ngàn lần trước khi phát minh thành công bóng đèn. Nhưng thay vì nản lòng, ông xem đó là những cách không hiệu quả và tiếp tục thử nghiệm cho đến khi đạt được thành công.
- Jack Ma, nhà sáng lập Alibaba, từng bị từ chối nhiều công việc, thi trượt nhiều lần, nhưng chính những thất bại đó đã giúp ông nỗ lực hơn và trở thành một trong những doanh nhân thành công nhất thế giới.

d. Phản đề

Tuy nhiên, không phải ai cũng biết cách biến thất bại thành động lực. Nhiều người dễ dàng bỏ cuộc khi gặp khó khăn, chìm đắm trong cảm giác tự ti và thất vọng. Nếu không có ý chí và sự kiên trì, thất bại có thể trở thành rào cản khiến con người chùn bước. Vì vậy, điều quan trọng là ta phải biết rút ra bài học từ thất bại, thay vì để nó kìm hãm bản thân.

3. Kết bài

Ý kiến “Thất bại là động lực tiếp thêm sức mạnh để ta vươn tới thành công” là một quan điểm đúng đắn, khuyến khích con người có cái nhìn tích cực về thất bại. Mỗi lần vấp ngã là một cơ hội để học hỏi và trưởng thành. Chỉ cần ta không bỏ cuộc, kiên trì và không ngừng cố gắng, thành công chắc chắn sẽ đến.